

UN NOU LOT DE DENARI ROMANI IMPERIALI DIN TEZAURUL DE LA BLĂGEŞTI, JUDEȚUL BACĂU

de VIOREL CĂPITANU

În anul 1973 intra în colecțiile Muzeului de istorie și artă din Bacău un tezaur monetar format din 46 de denari romani imperiali, descoperit pe dealul Crăciunie, din comuna Blăgești, inventariat de la 14491—14536¹.

La sfîrșitul anului 1981 ne-a fost semnalat un nou lot de denari romani imperiali, format din 16 monede, care au fost găsite la locuitorul Gherasim Mitică din aceeași localitate².

Cum timpul era nefavorabil cercetărilor de teren, din motive obiective nu ne-am putut deplasa la locul descoperirii pentru a întreprinde cercetări pe dealul Crăciuniei, unde fusese descoperit tezaurul din care se recuperase cele 46 de monede în anul 1973 și 16 monede ulterior, urmând ca acest lucru să-l facem în primăvara anului 1982.

Cele 14 monede pe care le prezintăm în nota de față se grupează astfel, după emitenți : Commodus 2, Geta 2, Septimius Severus 6, Iulia Domna 1, Caracalla 3.

Toate cele 14 monede sunt din argint și au titlul de 900°, față de cele publicate anterior, care au titlul de 800°.

La greutatea totală de 113,46 g stabilită de Virgil Mihăilescu-Birliba și Dan Monah se mai adaugă 36,22 g de la cele 14 monede descoperite ulterior, însumind în prezent un total de 149,68 g pentru întreg tezaurul de 60 de denari. (Tabelul I).

În ceea ce privește conservarea, dacă monedele din primul lot au un grad foarte ridicat de uzură, după cum se pronunță autorii studiului tezaurului de la Blăgești³, cele intrate recent în patrimoniul muzeului sunt într-o stare bună și chiar foarte bună de conservare, exceptând denarul nr. 2, inv. 27.680, de la Commodus.

Se observă în analiza primului lot că monedele diferă ca materie primă și acest lucru rezultă și din observațiile autorilor atunci cînd se face precizarea că „unele exemplare din ultima perioadă sunt bătute dintr-un aliaj de proastă calitate, friabil”⁴.

1 Virgil Mihăilescu Birliba și Dan Monah, Tezaurul de denari romani imperiali de la Blăgești, jud. Bacău, în Carpica, VII, 1957, p. 31-40.

2 Monedele ne-au fost predate de către maiorul Cristea D., de la I. J. M. Bacău.

3 Vezi Virgil Mihăilescu Birliba și Dan Monah, op. cit. p. 34.

4 Ibidem, p. 34, aliniatul 3, capitolul „Conservarea”.

Prezența în tezaur a încă 14 monede nu schimbă cu nimic considerațiile de ordin istoric și concluziile la care au ajuns cei doi autori⁵, ci din contra întărește ipoteza emisă de autori, că tezaurul de la Blăgești a fost ingropat în prima jumătate a sec. III e.n. de către populația autohtonă, respectiv cea carpică.

Inainte de a se trage niște concluzii definitive se impune reluarea cercetărilor la locul unde a fost descoperit tezaurul, cu atât mai mult ca cit în zonă avem cunoștință de mai multe aşezări carpice din descoberirile de suprafață efectuate cu mulți ani în urmă în satele Buda și Valea lui Ion⁶.

LISTA CRONOLOGICĂ A MONEDELOR DE LA BLĂGEȘTI REPARTIZATE PE IMPĂRATI

COMMODUS

1. AV. M. COMM. ANT. P. FEL. AUG. BRIT.
RV. P. M. TR. P. XI. IMP. VII. COS. V. P. P.
AR. Greut. 2,43 g. diam. 17 mm.
RIC, III, p. 380, nr. 124, anul 185, sau BMC, IV, p. 725, nr. 202, Roma, anul 186.
C : bună, ușor deformată și deteriorată marginal, inv. 27679.
2. AV. M. COM. ANT (P. FEL. AUG. BRIT. P. P.
RV. A. POL. PAL (PMT-RP) COS VI.
AR. Greut. 1,85 g. diam. 17 mm.
B. M. C. IV, p. 740, nr. 276, Roma, anul 190.
C : bună, dar tăiată parțial și polită recent. Inv. 27680.

GETA

3. AV. L. SEPTIMIUS—GETA CAES.
RV. SEVERI. PII. AUG. FIL.
AR. Greut. 2,43 g. Diam. 19×17 mm.
RIC, IV/I, 314, nr. 3, Roma, anii 198—200.
C : bună, inv. 27. 681.
4. AV. P. SEPTIMIUS. GETA. CAES.
RV. PONTIF—C—O—S
AR. Greut. 2,62 g. diam. 19×18 mm.
RIC, IV/I, p. 318, nr. 34 b., Roma, anii 203—208.
C : Bună, inv. 27.682.

SEPTIMIUS SEVERUS

5. AV. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. III.
RV. VICT. AUG. T R P II COS II P. P.
AR. Greut. 2,44 g. diam. 17×16 mm.
RIC, IV/I, p. 96, nr. 38, Roma, anul 194.
C : bună, inv. 27683.
6. AV. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. V.
RV. P. M. TR. P. III. COS. II. P. P. S. C.

⁵ Ibidem, p. 33-34.

⁶ V. Căpitanu, în prezentul volum, p. 139 și urm.

- AR. Greut. 2,90 g. diam. 16×15 mm.
 RIC, IV/I, p. 80, nr. 61, Roma, anul 195.
 C : bună, inv. 37684.
7. AV. L. SEPT. SEV. PERT. AVG. IMP. VII.
 RV. P. M. TR. P. III. COS. II. P. P.
 AR. Greut. 2,15 g. diam. 17×16,5 mm.
 RIC, IV/I, p. 99, nr. 71 a. Pl. V/19, anii 195—196.
 C : bună și cîteva crăpături marginale, inv. 27685.
8. AV. L. SEPT. SEV. PERT. AUG. IMP. VIII.
 RV. VOTA PUBLICA.
 AR. Greut. 2,48 g. diam. 18,5×18 mm.
 RIC, IV/I, p. 102, nr. 96, Roma, anii 196—197.
 C : bună. Marginile ușor deteriorate, inv. 27686.
9. AV. L. SEPT. SEV. PERT. AUG. IMP. VIII.
 RV. P. M. T. R. P. V. COS. II. P. P.
 AR. Greut. 2,53 g. diam. 17×16 mm.
 RIC, IV/I, p. 101, nr. 87, Roma, anii 196—197.
 C : bună, inv. 27687.
10. AV. SEVERUS AUG. PART. MAX.
 RV. P. M. T. R. P. VIII COS. III. P. P.
 AR. Greut. 2,50 g. diam. 19,5×18 mm.
 RIC, IV/I, p. 110, nr. 150, Roma, anul 200.
 C : bună, inv. 27689.
11. SEPTIMIUS SEVERUS : CARACALLA
 M. AUR. ANTON. CAES. PONTIF.
 PRINCIPII IVVENTUTIS.
 AR. Greut. 2,92 g. diam. 17×15 mm.
 RIC, VI/I, p. 213, nr. 13 a, Roma, anii 196—198.
 C : bună, marginile ușor tocite, inv. 27688.
12. SEPTIMIUS SEVERUS : IULIA DOMNA
 AV. IVLIA AUGVSTA
 RV. IVNO REGINA
 RIC, IV/I, p. 178, nr. 640, anii 196—202.
 C : bună. Marginile ușor deteriorate, inv. 27690.
 AR. Greut. 2,95 g. diam. 18,5×16 mm.
- CARACALLA
13. AV. M. AVR. ANTON. CAES. PONTIF.
 RV. FELICITATEM PUBLICAM
 AR. Greut. 2,77 g. diam. 18×16 mm.
 RIC, IV/I, p. 213, nr. 7. Roma, anii 196—198 (?).
 C : bună. Marginile tocite, inv. 27691.
14. AV. IMP. CAE. M. AVR. ANT. AVG. P. TR. P.
 RV. SPES PUBLICA.
 AR. Greut. 3,25 g. diam. 16,5×15,5 mm.
 RIC, IV/I, p. 265, nr. 338 b, anul 198.
 C : bună, inv. 27682.

2

3

4

5

7

8

9

12

13

14

Tabelul I

Nr. ctc.	Imperatul și membrii familiei imperiale	Anii de domnie	Datarea monedelor	Nr. exemplare	Circulație în grame
1.	Vespasianus	69—79	74	1	3,00
2.	Traianus	97—117	103—114	2	4,81
3.	Hadrianus	117—138	125—138	2	5,70
4.	Antoninus Pius	138—161	147—161	6	18,46
5.	M. Aurelius	161—180	161—180	2	5,30
6.	Commodus	180—192	181—192	6	14,27
7.	Cl. Albinus	193—197	193—195	2	4,90
8.	Septimius Severin	193—211	193—211	34	78,85
9.	Caracalla	211—217	210—213	4	12,11
10.	Elagabalus	218—222	222	1	2,28
Total				60	149,88 g

**UN NOUVEL LOT DE DENIERS ROMAINS
IMPÉRIALES DU TRESOR DE BLĂGEŞTI,
DEP. DE BACĂU**

— R é s u m é —

Pendant l'année 1973 on a été inclus dans les collections du Musée d'histoire et d'art de Bacău, un nombre de 46 deniers romains impériales.

Recemt on a été récupérés encore 16 monnaies de mem trésor.

La répartition des monnaies selon les émission c'est la suivante: Vespasianus 1, Traianus 2, Antoninus Pius 6, Marcus Aurelius 2, Commodus 6, Cl. Albinus 2, Septimius Severus 6, Caracalla 2, Elagabalus 1.

EXPLICATIONS DES FIGURES

Fig. 1. — De monnaies du trésor de Blăgești, distr. de Bacău.